

TRIBUNA

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.
N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28.

INSERTIUNILE:
de un șir parvenit: pe lină de 10
linii; a doua oară: de 15 linii; a treia
oară: de 20 linii de fiecare publicitate.
Adăpt abonamentului, cât și abonamentului
nu se plătește în Arad.
Tabelon pentru oraș și comitate
Scrisorile adresate nu se primesc.

ACȚIUNEA JAPONEZILOR.

După o luptă necurmată de zile întregi Liaoyangul, acest oraș însemnat în Mandciuria sudică și întărit cu multă dibăcie strategică de Ruși luni de-a rândul, se află de Duminică dimineața complect în mâinile Japonezilor. Astfel lupta mare așteptată cu multă nerăbdare de toată lumea s'a dat, dar fără să fie decisivă asupra mersului războiului. Incontestabil că Japonezii au stat în fața unei probleme strategice uriașe, a cărei soluțiune nu se poate face cu una cu două. Se zice și cu nedrept, că Japonezii când atacă, ori se aruncă asupra adversarului, nu se uită la numărul jertfelor, ci răsbesc orbiu înainte. Când stau față în față armate atât de mari, ce mari pierderi pot constitui cei 20.000 soldați japonezi, căzuți pentru onoarea patriei și într'un moment suprem, când lupta trebuie decisă cu ori-ce preț în favorul Japonezilor? Astfel nu trebuie nesocotit și desprobat planul pregătit cu multă circumspecțiune de către statul maior japonez, și mai ales nu poate fi învinuit că duce propriu seilor feciori la abator, numai să asigure izbânda pe seama sa. Nu trebuie mai departe pierdut din vedere, că nici Rușii nu sunt adversar de desprețuit, cu tot focul însuflețirii și disprețul de moarte al Japonezilor, și toată lipsa entuziasmului Rușilor, cari se bat numai pentru țară și triumful tirăniei celor din jurul curții imperiale rusești asupra dreptului și adevărului care se află de astă dată pe partea «urgisitei»

ruse galbene. Mai vine a se adăuga la asta și contingentul armatei rusești, care nu cu mult este inferior celui japonez; apoi fortificațiile pozițiilor aproape inexpugnabile. Toate aceste împrejurări sunt imbinat cu multe dificultăți și obstacole enorme, cari pun la probă grea ori-ce eroism, ori-ce curaj.

Ori-cum am considera lucrurile complinite până aci dela începutul războiului cu privire la modul de războire al Japonezilor, ori cât ar încerca specialiștii europeni să facă o critică ulterioară asupra chipului, ce și cum aveau Japonezii să porceadă, ca să raporteze o izbândă complectă decizătoare asupra întregului război, un fapt rămâne sigur: Liaoyangul a fost cucerit de Japonezi și cu grozave pierderi.

Dacă încercarea statului maior japonez de a impresora pe Kuropatkin pentru a-i pregăti în chipul acesta o catastrofă analog celei dela Sedan a Francezilor, nu a reușit, vina la tot cazul nu li-se poate atribui Japonezilor. Este probabil, ca Oyama să execute acest plan mai târziu, poate chiar zilele acestea. Kuroki se află și acum în calea armatei ruse, ear cei doi generali Oku și Nodzu grăbesc cu asiduitate în urma trupelor demoralizate ruse, cari după înfrângerea lor la Liaoyang se concentrează la Yantai. Pericolul unei eventuale și foarte probabile împresurări este și acum iminent. Numai dacă trupele ruse vor putea pătrunde printre șirele divisiilor lui Kuroki, se va putea considera Kuropatkin scăpat din cursă, și earăși numai dacă acum va reuși planul de

împresurare al Japonezilor, se vor putea socoti aceștia stăpâni pe situație, ear izbânda dela Liaoyang desăvârșită.

Ori izbutesc Japonezii cu executarea planului lor, ori ba, succesul armelor lor nu poate fi tras la îndoială. Căci dacă reușesc să înfrângă armata lui Kuropatkin și să o nimicească, căderea Port-Arthurului încă se va întâmpla în curând; în cazul acesta războiul este terminat, căci garnizoanele celelalte ruse sporadice în Mandciuria vor grăbi să iasă ele singure din Mandciuria, scăpând Japonezii de a le mai pofti și pe acestea să iasă afară, unde să îmbulziră cu sîla. În cazul acesta Mandciuria deșertată fiind de Ruși, Japonezii nu vor esita să înapoieze această țară stăpânei ei de iure, adică Chinei; motivul pentru care Japonezii au pornit războiul. Ear luând puterile europene acest fapt la cunoștință, Rusia va putea grămădi la primăvară oști la hotarele Mandciuriei, câte va voi: războiul va fi terminat chiar și fără de a se încheia pacea.

Dacă însă planul statului-major japonez nu va putea face prin manevra de împresurare respective de capitulare a Rușilor capăt campaniei, atunci războiul se va continua fără întrerupere mai departe încă înainte de a intra în iarnă, silind pe Ruși prin continue retrageri să părăsească pământul unde voiseră să se facă stăpâni cu sîla.

Odată goniți Rușii din aceasta provincie însemnată, Japonia ar sta acolo, unde amintirăm mai sus, că ar ceda fără amă-

Din istoria școalelor noastre naționale din Bănatul Timișan.

Părintele Emilian Micu din Bănat, făcând în iarna aceasta mai multe excursii literare, a fost norocos a afla în comuna Iezvin (comitatul Timișului) un document de mare însemnată la niște țărani-plugar.

Documentul descoperit e un testimoniu școlastic în limba latina a unui strămoș al lor, care a absolvat școala națională pedagogică din Timișoara la anul 1809 pe când nu era deschisă școala pedagogică națională din Arad din anul 1812.

* * *

Testimonium Scholasticum.

Infra scriptum praesentibus fidem facio Iohannem Popovich ex possessione Iezvini Inclyto comitatui ingremiata oriundum in Capitali Nationalium Graeci-non Uniti Regiae praeparandorum schola temesiensi praelectiones, tam ex benignae praescriptis scientiis, quam etiam normali docendi methodo ea cum diligentia exceperis, ut instituto cum eadem tentamine publico, ex his 2-ae classis calculum promerendo semet prosupportando Nationalis Pedagogi munere sat reddiderit.

In cuius qualificationes fidem hasce eidem normali Regiae hujus Directionis Sigillo et proprio Syngrapha munitas extradedit Testimonialibus litteras.

Datum Temesvariensi die 10° Octobris no Domini 1809.

(L. S.).

Gregorius Obradovich, m. p. schol. Director. Reg.

Mulțămim părintelui Emilian Micu, pentru comunicarea documentului, dorindu-i în viitor aceeași mână fericită, care a avut-o până acuma, pentru neobositul zel de a căuta lucruri vechi de valoare literară și istorică.

În casele multor Români din Banat trebuie să se găsească încă — multe lucruri de interes public pentru istoria și literatura noastră națională, numai de am avea cine să le caute și să le îngrijească dându-le publicității.

De aceea rugăm pe on. cetitorii noștri, pe unde se va întoarce părintele E. Micu să-l sprijinească cu toată căldura, — recomandându-i, și arătându-i ast-fel de locuri unde au trăit sau mai trăiesc, — oameni iubitori de carte, ca monumentele literare, să nu se risipească, ci să fie redată publicității.

* * *

Un alt document din istoria școalelor noastre naționale este fără îndoială programă publică a preparandiei din Arad din anul 1829, tipărită la Iosif Klapka în privilegiata tipografie din Arad sub titlul „Alma Inventus Praeparatorii ad magistris scholarum G. n. u. R. Munus R. Collegii Nationis Valachicae Veteris Aradiensis, secundum progressus in studiis ac moribus altero semestri factos, ut meruit in Classes digesta. Mense septembris anno 1829 Aradini. Typis Iosephi Klapka, privilegiati typographi. Formatul 4° și pe patru pagini.

În Primi Anni Cursu Scholari seu in Schola I-mi cursus Praeparatoria. 1. Atzezan Ioan, 2. Belgea Blagoe. 3. Belgea George. 4. Borducz Ioan. 5. Férdean Avram. 6. Florea Teodor. 7. Georgieviciu Iosif. 8. Hatieg Ioan. 9. Cociuba Ioan. 10. Co-

vaciu Iosif. 11. Lupu Petru. 12. Marcu George. 13. Marcovicu Ioan. 14. Miat Nicolae. 15. Mihaiu George. 16. Mihailovicu Ioan. 17. Micula Teodor. 18. Miloș Daniel. 19. Moldovan Gruia. 20. Oprian Nicolae. 21. Pilea Vasile. 22. Popovicu Dimitrie. 23. Popovicu Petru. 24. Rădu Teodor. 25. Rachitian Iosif. 26. Rubenovicu Teodor. 27. Russu Mănasie. 28. Silagi Nicolae. 29. Zsivcu Iosif.

În alterius Anni Cursu Scholari, seu in Schola II-di Cursus. 1. Adam Nichita. 2. Balanescu Andreiu. 3. Bota Rosalim. 4. Burca Pavel. 5. Gașpar Moise. 6. Georgevicu Donesie. 7. Gerga George. 8. Givoiu Petru. 9. Imbrea Ioan. 10. Lăbășian Pavel. 11. Maran Mihaiu. 12. Martinovicu Nicolae. 13. Martinovicu Pavel. 14. Micu Drăgoi. 15. Mircovicovicu Maxim. 16. Nicolescu George. 17. Filimon George. 18. Popescu Ioan. 19. Pușcan Constantin. 20. Rachitian Nicolae. 21. Roșiu Constantin. 22. Ioan Secula. 23. Selejia Ioan. 24. Tripon Nicolae. 25. Ungurian Dimitrie. 26. Ungur Partenie.

Virtute ac dictamine Altissimae Resoluționis Regiae, via Exc. Consilii R. Locumt. H. sub 21 Maii Anno 1822 No. 12.254 bgratiose emanatae, singulus Candidatorum, qui plures quam Tres e Studiis Classes 2-das reportaverit, respectivum Cursum repetere obligabitur; in huius itaque Obsequium Siglis sequentibus notatus ut pote: Preparatus, Testimonialibus providendus, Primi vero Anni Auditor ad alterum Cursum ascensus est. — Quel din al II-lea curs capătă Testimoniu; éró quel din anteiu, trece în al II-ea. Secudi Anni Auditor emendatis illius Semestris Calculis, e cuius Mariis in 2-das prolapsus est Classes Testimonialibus providentur, erit; primi

nare Mandciuria Chinei, ca în chipul acesta să facă Rușilor imposibilă continuarea războiului. În fața acestei realități negreșit că Rusia ar fi silită să primească condițiile de pace, pe care le-ar impune victoriosul Nipon. Vedem deci că între cazul prim și al doilea în esență nu este deosebire, ci cel mult în cel d'al doilea se lungeste durata războiului. Și să nu credem, că puternica Rusie va putea așa de ușor transporta armată și câta vrea Kuropatkin și statul său major. Mai are Țarul nevoie de trupe și acasă, contra dușmanului intern, care poate e mai periculos decât galbinii Japonezi, cari își apără numai existența lor națională.

Orî-cum, seria de izbânde încununată și cu victoria dela Liaoyang, dacă nu a avut influență decisivă asupra războiului, apoi la tot cazul a contribuit în grad însemnat la asigurarea izbânde finale a Japonezilor. Aceasta va avea să o dovedească viitorul apropiat.

Din străinătate.

Vaticanul și Franția. Cum se anunță telegrafice din Auxerre, ministrul-preșident Combes a ținut cu ocaziunea banchetului d'aci un discurs, în care a relevat succesele guvernului la ultimele alegeri comunale și comitatense (de departamente), zicând, că guvernul își dă silința, că toate instituțiile să fie supuse supremației republicei și ca republica să fie lămurită. De aceea voește să facă țeara independentă de orice influență hierarhică. De oare-ce Vaticanul de 30 ani încoace se ferește să observe deobligațiile lui din concordat, guvernul s'a văzut silit să rupă legăturile diplomatice. Combes vede unica soluțiune în separarea deplină a intereselor ambelor partide cu învoială reciprocă și fără ceartă, și nu cu dușmănie în detrimentul credincioșilor creștini ci ambit mișcări de pacea socială și principiile libertății religioase.

După asta ministrul preșident Combes trece la chestia protectoratului declarând că

vero Anni Auditor, superatis nonnisi iisdem, ad II Cursum ascedet. — Quel din al II-a Curs, după ce va îndrepta Călculele de a II-a Classé a Semeștrului aqueluia, din aquerua Materii lén căștigat, va căpăta Testimoniu; éro quel din întâiul, numai după ce asé fel de Classé au învins, va intra în cursul al II-lea.

Respectivum Cursum repetiturus. — Va repeți Cursul jun. —

Praelectiones Grammatices Illyricae non frequentavit. — Prelecțiile din Gramatica Ilirica nu lén audit.

Datum e Sessione Litteraria R. Paedagogici Collegii Nationis Valachicae V. Aradini 7-ma et sub sequis Mensis Septemb. Diebus Anno 1829 continuative celebrata.

Per eiusdem Sessionis Litt: coassidentia Individua.

Copie din Arhivul părintelui Vincențiu Micul din Spatta (comitatul Caraș-Severin).

M.

Sentențe și maxime

Istoricii ce primesc a fi înfrunțiți de principiile politice fac rea istorie și bărbați politici ce se conduc după doctrina istorică, fac rea politică.

P. P. Carp.

Critica este o făclie care trebuie să lumineze, iar nu să ardă.

Sava Șomăneșcu.

nu este necesar să se îmbine această chestie cu separarea statului de către biserică. Franția și-a împlinit cu onoare datorința în trecut în virtutea deobligației luate asupra ei în tractate. Noi, a zis Combes, nu avem pretenția mai mult, să binemeritem de numirea de: *cea mai bătrână fiică a bisericii*.

Din contră noi suntem convinși, că dela progresul nostru, dela forța noastră economică, precum și dela alipirea noastră la principiile solidarității ale respectului legii depinde asigurarea poziției deosebite a Franței moderne în concertul statelor mundene.

Tratatul comercial italo-austro-ungar. Între Austro-Ungaria și Italia, înțelegerea ar fi ca și făcută, în deosebi în chestia cea mai grea a vinurilor. În curând o să se precizeze formula favorizării pentru vama pe vinul italianesc. Celelalte puncte vor fi mai lesne precizate, precum compensarea pentru desființarea favorilor mai mari de cari s'au bucurat până acuma vinurile etc. Convenția se va iscăli în întia jumătate a lunii Septembrie st. n.

Republicele din America de Sud. Boala cronică de care sufer aproape toate republicele din America de Sud, este, după cum se știe, instabilitatea politică.

Republica Paraguay se află într-o stare de revoluțiune așa de dese, în cât nimeni nu mai dă nici o atențiune acestor turburări. Acum câta-va săptămâni, s'a instituit un guvern provizoriu. Posturile administrației locale și provinciale au fost data oamenilor cari aparțin partidului însurecțional. Capitala Assumption a rămas însă în mâinile guvernului.

Se anunță de curând că a fost bombardată de insurgenți-

Acu, afacerile republicei Paraguay încep să aiba un interes internațional. În adevăr, corpul diplomatic s'a interpus între cei doi beligeranți.

În Peru, situația e mai puțin încordată, dar nu mai puțin complicată. Se știe că Brazilia și Peru au încheiat un aranjament provizoriu privitor la gurile Amazonului, regiune care era să aducă anul trecut un războiu între Bolivia și Brazilia. Aceasta din urmă luase în mână interesele Perului, și reclama o porțiune din aceste teritorii în numele ei.

Imprejurările s'au schimbat acuma, căci Peru cere Braziliei ceea ce ea a luat dela Bolivia. Brazilia răspunde că are drepturi asupra acestor teritorii. De oare-ce împrejurările interne nu au permis Perului să își susțină cu prea multă tărie drepturile sale, s'a ajuns la un modus vivendi. Învierșunarea cu care se dispută aceste terenuri, se explică prin faptul că în acele regiuni sunt foarte mari păduri de cauciuc.

În timpul acesta, președintele republicei peruviane moare, iar președintele consiliului neavând destulă autoritate, turburările au început, mai cu seamă pe graniță dinspre Equator. Așa dar încă o dificultate.

În Venezuela se știe că președintele Castro a sechestrat niște proprietăți americane, fapt care a produs multă supărare în Statele-Unite, așa că s'ar putea foarte bine ca acest stat să intervină.

Conflictul între Columbia și Venezuela n'a fost nici o dată formal și legal terminat. Noua republică Panama pare a avea

de gând să-și adjucece o nouă porțiune de teren.

Astfel dela un cap la celalalt al Americii de sud, relațiunile exterioare ale republicilor latine sunt mai mult sau mai puțin turbate. Și cu toate acestea lecțiunile trecutului par a sfătui pe toți la o politică mai liniștită. („Le Temps“).

Războiul ruso-japonez.

Două vești importante aduce firul telegrafic. Una vorbește despre nimicirea completă a arier-gardei lui Kuropatkin, ear din cealaltă reese că Japonezii se află la o distanță de numai 40 kilometri de Mukden, de unde Rușii fug ca eșii din minți. Ambele aceste știri vin din isvor rusesc, cu toate acestea cel mult dacă numai una este probabilă, Japonezii adevărat numai așa au putut ajunge atât de aproape de Mukden, dacă încă n'au impresurat pe Kuropatkin, pentru că dacă l'au impresurat atunci sunt mai aproape de Liaoyang, fiindcă Rușii și acum sunt în apropierea acestei localități sinistre, la lantai. Vestea asta despre ființa Japonezilor în vecinătatea Mukdenului este deci improbabilă, căci nu se poate presupune, ca Kuroki, care de două luni de zile în continu se ocupă cu executarea planului de a impresura pe Kuropatkin, din care cauză s'a despărțit de armatele lui Oku și Nodzu, zic, că acum răpit de setea gloriei să se arunce asupra Mukdenului, în loc să secondeze atacul celor două armate japoneze, cari urmăresc cu mare grabă armata risipită rusă. Astfel putem admite numai faima că Kuroki se află cu divisia sa undeva în dosul arier-gardei lui Kuropatkin nu departe de Liaoyang.

Se mai spune într-o depeșă, că divisia lui Stackelberg este impresurată, și că astfel nimicirea ei este inevitabilă.

Dăm aci următoarele telegrame mai importante:

Londra, 6 Sept. Din Petersburg se telegrafează: Eri seara târziu s'a răspândit vestea în oraș că arier-garda lui Kuropatkin a fost aproape nimicită. Grosul armatei sale se află în pericolul de a fi impresurată.

Singvating, 3 Septembrie. Aici circulă vestea, că Japonezii au tăiat retragerea lui Kuropatkin spre Mukden. Autenticitatea acestei vești încă n'a putut fi confirmată, dar dacă se adevărește, atunci armata rusă se află în mare pericol. Funcționarii chinezi, cari eri au sosit din Mukden spun, că Rușii se retrag spre nord. O armată de 18.000 oameni este cu desevârșire demoralizată în urma multelor morburii și știrilor despre continue înfrângeri. Luptă mai sângeroasă ca cea dela Liaoyang n'a fost în întreaga campania actuală. Conform unor știri dintr'un regiment rusesc n'a rămas de cât câți-va oameni.

Petersburg, 6 Septembrie. Ziarului „Russ“ i-se telegrafează din Mukden: De-ore-ce dușmanul se află la o distanță de 40 km. de Mukden, orașul acesta a fost evacuat.

Londra, 6 Septembrie. Din Tokio se telegrafează, că cele trei armate reunite japoneze vor grabi în marș forțat spre Mukden, unde statul maior rus a grămadit proviziuni în cantitate enormă. Ocuparea Mukdenului, și luarea Port-Arthurului va termina războiul. Armatele japoneze nu vor merge mai departe de Mukden la nici un cas. La Tokio nu se speră, că după căderea Port-Arthurului și evacuarea Mukdenului vor începe negocierile de pace. Faza a doua a războiului va începe în anul viitor și numai atunci se va decide asupra sortii campaniei.

Berlin, 4 Sept. În Tokio se crede, că Kuroki va ajunge la Mukden încă în cursul lunii acestuia. Zilele acestea au fost trimise pe câmpul de război încă două divizii, pentru o înlocuirea pierderilor din armata japoneză. După ocuparea Mukdenului și a Port-Arthurului, se va face o pauză în urmarea campaniei, iar trupele vor căuta numai să întărească pozițiile cucerite.

Berlin, 4 Sept. Trupe japoneze au plecat pe insula Sahalin, ca să facă pregătirile pentru asediarea Vladivostocului.

Paris, 4 Sept. Agenția Havas raportează din Saigon că comandantul încrucișătorului rus Diana a primit ordin dela admiralitatea pentru desarmarea vasului.

Raportul mareșalului Oyama asupra luptei dela Liaoyang.

Trupele inimice așezate în fața flancului nostru stâng și a centrului armatei noastre au continuat în ziua de 2 Septembrie st. n. a se retrage pe malul drept al râului Taitsi, afară de o parte din forțele lor care ocupau fortificațiile dela sud la nord-vest și înălțimea dela nord-est de Mușagțse.

Armatele noastre au continuat acatul. Flancul nostru drept a ocupat în dimineața zilei de 2 Septembrie o parte din înălțimile situate la vest de Helyingta.

O altă depeșă a mareșalului Oyama comunică următorul raport:

La orele 9 dimineața din ziua de 3 Septembrie, restul trupelor inimice învinse mai făcu încă oare-care împotrivire în afară de Liaoyang.

Trupele din centrul nostru și armata din stânga le-au atacat.

— Din faptul că Japonezii n'au atacat direct orașul Liaoyang s'a conchis la Tokio că ei au îndreptat atacurile lor violente contra forțelor rusești din afară de oraș pentru a tăia retragerea Rușilor.

Liaoyang este fortificat în mod extraordinar și se credea că Japonezii nu vor încerca un atac direct contra orașului până când nu-l vor avea cu totul înconjurat.

Marea bătălie care s'a dat în jurul orașului a fost caracterizată prin împotrivirea înversurată a soldaților ruși și prin eforturile supraomenești ale infanteriei japoneze.

După „Standard“ Japonezii au trebuit să ia, cu toate dificultățile enorme, pozițiune cu pozițiune; Rușii se împotriviră cu energie în toate punctele lor strategice în cât Japonezii au fost siliți să ia cu asalt înălțimile cu o bravură căreia Rușii nu puteau să-l opue nici o împotrivire.

Rușii aruncă pietre de stîncă contra Japonezilor cauzându-le pierderi importante. Cu toate acestea ei n'au putut să reziste înversurării sălbatice a batalioanelor japoneze.

Raportul lui Sacharov asupra luptei dela Liaoyang.

Petersburg. — „Oficial“. Locotenentul general Sakharov a trimis statului major general al armatei următorul raport telegrafic datat din 2 Septembrie: Astăzi trupele noastre au atacat înălțimile dela Syknantun. După o luptă crâncenă, toți munții dela Vest de Sykvantun au fost luați de noi. S'a constatat atunci că aveam în fața noastră numeroase trupe japoneze care ocupau toate înălțimile dintre minele Jantai și râul Taitsi. Detașamentul generalului Orlov, care avea paza minelor dela Jantai și care înaintase prea departe, a întâlnit forțe superioare inimice care ocupase pozițiunile foarte tari. Generalul a trebuit atunci să se retragă. Generalul Orlov a fost chiar rănit, dar puțin grav.

Mișcarea de impresurare începută de inimic fu înconjurată prin retragerea trupelor la stațiunea dela Jantai; tot atunci au venit în ajutor bravele regimente ale primului corp de armată siberian și generalul Stackelberg a oprit înaintarea Japonezilor atacându-i.

În această luptă comandantul celui de al doilea regiment siberian, colonelul Ozersky a fost rănit.

Pela 9 seara focul scăzu pe întreaga linie și nu se mai auzea decât bubuitul tunului la intervale rare.

Trupele din Liaoyang au respins un al doilea atac inimic.

Spre a cunoaște forțele inimice, două regimente ruse au luat ofensiva pe frontul dela

Vest. După o luptă înversurată, s'a constatat că aceste două regimente aveau de luptat cu forțe inimice mai mari de două divizii.

Perderile generale nu sunt însă exact stabilite, dar ele întrec în tot cazul numărul de 3000 răniți și uciși.

Lupta decisivă.

Telegrammele oficiale ruse mințiseră tot ce se poate închipui despre situația dela Liaoyang: că Japonezii ar fi trimis detașamente așa de tari la Port-Arthur în cât operațiunile lor în contra lui Kuropatkin ar fi încetat cu deservărire, că însuși împăratul Japoniei ar fi dat ordinul ca Port-Arthurul să fie luat cu orice preț, chiar și dacă prin aceasta s'ar înceta cu totul campania din Mandciuria. Noi am spus imediat că toate acestea sunt curate fabule. Da noi nu puteam crede că armata japoneză dela Liaoyang ar fi detașat spre Port-Arthur trupe numeroase.

Flesne de înțeles că Japonezii țin mult ca să pună cât mai repede mâna pe Port-Arthur. Dacă Port-Arthurul ar cădea înainte de lupta decisivă dela Liaoyang, negreșit că însuflețirea Japonezilor ar crește cu atât mai tare cu cât s'ar micșora avântul trupelor rusești, dar nu trebuie luat în considerare numai acest succes moral. La Port-Arthur s'ar afla 70—90.000 de Japonezi. După luarea acestei cetăți, din aceste trupe 40.000 de soldați pot fi trimiși pentru întărirea armatei principale dela Liaoyang. Afară de aceasta, flota japoneză ar fi liberă și ea ar putea fi întrebuințată atunci în contra Vladivostocului.

Se înțelege prin urmare că Japonezii nu se tem de pierderi cât de grele spre a cuceri cât mai repede Port-Arthurul. Spusele strategilor noștri dela ziare că Japonezii își cheltuește fără folos forțele la Port-Arthur, sunt niște copilării.

De altă parte, Japonezii ar trebui să fie niște idioți fără păreche dacă gândindu-se la cucerirea Port-Arthurului ar uita de nimicirea armatei principale ruse dela Liaoyang. Tot așa de idioți ar fi fost dacă prin detașări de trupe spre Port-Arthur ar fi slăbit ast-fel armatele lui Oku, Nodzu și Kuroki, în cât aceste armate ar fi devenit incapabile de o ofensivă energică.

Dar așa ceva nu le-a trecut nici prin vis. Ei și-au întărit armata de asediu dela Port-Arthur, dar numai prin trupe proaspete, aduse din Japonia, și de loc prin slăbirea armatei lor principale din Mandciuria. Ei au lăsat oficioasele ruse să născocoască cât voesc, și au făcut liniștit și energice pregătiri pentru atacul decisiv asupra armatei lui Kuropatkin. Ei au lăsat „Agenției telegrafice ruse“ și lui Gaedke et Co, plăcerea să vorbească câte în lună și în soare despre pretinsa lor pasivitate, despre forțele lor ne mai suficiente pentru ofensivă, ba chiar despre retragerea lor directă. Ei tăceau și făceau!

Pentru concepția strategiei europene și setea Europeanilor de senzație, a ținut foarte mult până ce a început din nou la Liaoyang ofensiva japoneză. Dar cine a cedit cât de puțin dările de seamă ale corospondenților de războiu despre greutățile trecătorilor, despre drumurile rele, despre dificultatea aducerii proviantului și munițiilor, acela a putut vedea că aceste împrejurări au fost de ajuns pentru a explica pasivitatea armatei principale japoneze.

Cine a urmărit cu atenție și obiectiv fazele de până acum ale războiului, nu putea crede că acum situația s'ar schimba deodată în defavoorul Japonezilor. Și ultimele știri de pe teatrul principal de războiu arată că situația nu s'a schimbat de loc în defavoorul Japonezilor, ci din contră, că aceștia au luat o ofensivă nouă, decisivă. („Vorwärts“).

Știri mărunte la ultimele întâmplări de pe câmpul de război.

— „Tageblatt“ află din Petersburg că Rușii ar fi cucerit în ziua a doua a luptei 40 de tunuri dela Japonezi și ar fi prins 2 batalioane întregi. La 30 August, ziua nașterii Micadului, Japonezii au atacat cu desnadejde neuitându-se la pierderi. Cinci atacuri au fost respinse la frontul de răsărit, și Rușii s'au luptat ca niște lei, cu pierderi mari, așa bateria întâia din div. a IX-a și-a pierdut aproape toți ofițerii. La frontul sudic am respins 2 atacuri. Aci au căzut prinse 2 batalioane.

La 31 August lupta a fost la frontul sudic. Rușii s'au luptat bine; ei sunt convingși că retragerea a încetat și că în curând se va lua ofen-

siva. Dela Mukden sosesc la fiecare jumătate de ceas trenuri cu soldați și trenuri. Kuropatkin e hotărât a primi lupta. Mulți corospondenți ruși, între alții al lui „Rusi“ sunt grav răniți. Al lui „Nov. Vremia“ a fost decorat pentru vitejie.

— La Port-Arthur Rușii au luat din nou fortul Ișan; la 28 August au atacat Japonezii fortul 6, la poziție nord ostică a aripei lor drepte și l-au luat după o luptă de 8 ceasuri; n'au putut să-l păstreze sub focurile concentrate ale altor forturi rusești. În Roma se spune că Japonezii au sfârșit 17 tunuri rusești și că garnizoana are mai numai pesmeți. Totuși cetatea se va ținea încă. Corospondentul nu crede înălțimile de câte 700 de picioare, priporoase, pot fi luate cu asalt, mai ales când vecinătățile sunt minate.

— Din Tokio 1 Sept. (oficial). Armata răsăriteană a lui Kuroki a trecut la 29 Aug. peste Taitsito și ocupă înălțimile dela Șvangnianste, la 4 mile engleze la N.-Ost de Liaoyang. A atacat pe Ruși la trecătoarea Șimon, dar nu i-a putut alunga; dar a ocupat Șumzampo 5 mile la V. de Liaoyang. Cele trei armate japoneze și-au dat mână făcând un cerc deschis nu mai spre Nord. La 30 August au înaintat toate odată. Rușii s'au luptat cu vitejie, așa că Japonezii au pierdut Șumzampo. Dar au înaintat dela Sud până la Hsin-lintum, la 4 mile de Liaoyang. La miezul nopții 30 spre 31 August au dat asaltul cel mare și Rușii au fost respinși până la 4 mile de Liaoyang.

Comitetul aranjator din Timișoara publică următoarea programă

a festivităților, ce se vor aranja cu ocazia adunării generale a Asociațiunii la 21 și 22 Septembrie st. n. 1904 în Timișoara:

1. La 20 Septembrie întimpinarea la gară a comitetului central.

2. Tot în acea ziua sara de cunoștință și cină comună în hotelul «Principele de Coroană».

3. La 21 Septembrie dimineața participarea la serviciul divin la biserica gr.-or română și cea gr.-cat română din Timișoara-Fabric.

4. La 11 ore nainte de amiază I-a ședință a adunării generale în sala mare a hotelului «Principele de Coroană».

5. După amiază la 2 ore banchet tot în acea sală.

6. Seara la 8 ore concert tot în acea sală.

7. La 22 Septembrie la 10 ore nainte de amiază a II-a ședință a adunării generale.

8. Tot în acea ziua după amiază la 4 ore ședința festivă a secțiunilor științifice-literare în sala mică a hotelului «Principele de Coroană».

9. Sara petrecere de joc în sala mare a hotelului.

În Timișoara cortele private pentru publicul, care vine la adunarea generală, nu stau la dispozițiune, fie-care oaspe poate căpăta chirie numai în hotel; deci toți aceia, care vor voesc a participa la adunarea generală, sunt rugați până inclusive 18 Septembrie a comanda chirie la președintele comisiunii de incuartirare Dr. Aurel Cosma avocat în Timișoara, căci alt-cum comisiunea de incuartirare, fiind mare circulația călătorilor străini în Timișoara, nu va fi în stare a acvira chirie cerute la timp întârziat; tot-odată sunt rugați cu aceasta ocaziune a înștiința că voesc orî nu a participa la banchet, ca comitetul aranjator să se poată de timpuriu orienta.

Dacă oaspeții, care comandază, cortel vor înștiința, că cu care tren ajung la Timișoara, la gară vor fi așteptați de membrii comisiunii de cuartirare, ca să le comunice că pentru fie-care oaspe în care hotel e chirie comandată.

Timișoara, la 19 August 1904.

Comitetul aranjator.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 7 Septembrie 1904.

— **M. S. regele Carol la Gastein.** În a doua săptămână a curei Sale din Gastein, M. S. regele a bine-voit a acorda audiențe următoarelor persoane: A. S. Principele zu Eulenburg; E. S. general von Leszczyński; d-nii Ludwig von Velics, ministru austro-ungar la Dresda; colonel Carl von Suchan; doctor Hammacher din Berlin; doctor Felix Dahn și alții.

Majestatea Sa a bine-voit a reține la dejun pe d-nii Baron de Myrbach, locuitor de guvernator al provinciei; Baron von Hasslinger, prefect din St. Johann; Iosef Graf Plaz; Hans Seuter von Loetzen; doctor Carl Gager; Straubinger, primar în Gastein.

Starea senătăței regelui e bună.

— **Dela curtea regală română.** A. S. R. Principesa Maria, împreună cu principesa Elisabeta, au sosit în gara Predeal Sâmbătă dimineața, cu expresul de Arad.

Pe peronul gării se aflau d-nii I. Saita, prefectul poliției capitalei; Rîmniceanu sub-directorul căilor ferate române; Daniilescu, inginer-inspector la căile ferate; căpitan Caracș, comandantul companiei de graniteri, precum și mai mulți vizitatori din localitate.

După 10 minute A.A. LL. RR. au plecat cu un tren special, la Sinaia, unde au sosit la orele 8.10.

Altețele Lor Regale au fost întâmpinate în gara Sinaia de d-na Adina Em. Costinescu; de d-nii Spiru Haret, președinte al consiliului ad-interim și ministru al instrucției; Em. Porumbaru, ministru lucrărilor publice; dl general Robescu; dl Kiderlen Waechter, ministru Germaniei, cu personalul legației; imperiale contesa și contele Larisch.

— **Logodna moștenitorului tronului Germaniei.** Logodna principelui moștenitor al Germaniei cu ducesa Cecilia de Mecklenburg-Schwerin — a fost proclamată oficial.

— **Serviciu militar de doi ani.** Din Viena se telegrafiază, că ministrul de război zilele trecute a fost în audiență la Majestatea Sa făcând monarhului un raport asupra noului proiect militar (de care să înfioară Ungurii deja de pe acum), în care este luat între paragrafi și serviciu militar de doi ani. Acest proiect va fi supus dezbaterii Reichsrathului, deloc ce dieta austriacă se va întruni.

— **Dela Conac.** Se comunică din Belgrad următorul caz: Într-o noapte din săptămâna trecută pe când moștenitorul tronului eșia din sala care se afla jos, pentru a intra în odaia sa, el trecu pe lângă sentinela care era așezată jos.

Din glumă, el voi să ia arma unui soldat, soldatul spuse atunci moștenitorului să lase arma în pace. Moștenitorul iritat ordonă soldatului ca imediat să-i predea arma. Acesta răspunde cu energie că a primit ordinul ca mai curînd să piardă viața decât să dea arma. Moștenitorul îl întreabă atunci dacă-l cunoaște.

Da, răspunde soldatul, — dar poate să vină și regele și nu voi da arma.

Moștenitorul voind să ia cu deasila arma soldatul luă o poziție amenințătoare și voi să tragă. Moștenitorul se retrase atunci și povesti cazul regelui care a chemat la sine pe soldat și i-a făcut un dar trumos.

A doua zi numele soldatului fu publicat în toată garnizoana din Belgrad.

— **Plecarea regelui Angliei din Marienbad.** Din incidentul plecării Regelui Angliei către casă, firma fabricii de licher din Amsterdam Erven Lucas Bols a avut deosebita fericire să facă regele la dânsa o comandă de licher. Se știe adecă, că la masa festivă s'a servit exclusiv licher Curacao-Orange. Aci făcuse regele Angliei „cunoștință“ cu sublimul lichid, care îi plăcu atât de mult, încât se făcu acum clientul celebrelor firme olandeze.

— **Itinerarul turneului de conferințe a d-lui A. P. Vojen.** Am anunțat în numărul nostru de ieri seria de conferințe ce dl A. P. Vojen va ținea în centrele mai însemnate românești dela noi.

Comunicăm acum itinerarul d-lui conferențiar:

Sep. 7	„	Caransebeș	„	Probl. Nemuririi
8	„	Lugoș	„	„
9	„	Caransebeș	„	„
10	„	Timișoara	„	Carmen Sylva
11	„	Bocșa-Română	„	„
12	„	„	„	Probl. Nemuririi
13	„	Oravița	„	Carmen Sylva
14	„	„	„	Probl. Nemuririi
15	„	Ecica	„	Carmen Sylva
16	„	Banat-Comloș	„	„
17	„	Sân-Micl.-Mare	„	„
18	„	Banat-Comloș	„	Probl. Nemuririi
19	„	Sân-Miclăuș	„	„
20	„	Nădlac	„	Carmen Sylva
21	„	„	„	Probl. Nemuririi
22	„	Pectca	„	Carmen Sylva
23	„	Șiria	„	„
24	„	Boroșineu	„	„
25	„	Buteni	„	„
26	„	Halmagiu	„	„
27	„	Brad	„	„
28	„	„	„	Probl. Nemuririi
29	„	Abrud	„	Carmen Sylva
30	„	„	„	Probl. Nemuririi
Oct. 1	„	Orăștie	„	Carmen Sylva
2	„	Blaj	„	„
3	„	„	„	Probl. Nemuririi
4	„	Sibiu	„	Carmen Sylva
5	„	„	„	Probl. Nemuririi
6	„	Făgăraș	„	Carmen Sylva
7	„	„	„	Probl. Nemuririi
8	„	Brașov	„	Carmen Sylva
9	„	„	„	Probl. Nemuririi
10	„	Cluj	„	Carmen Sylva
11	„	„	„	Probl. Nemuririi
12	„	Năsăud	„	Carmen Sylva
13	„	„	„	Probl. Nemuririi
14	„	Gherla	„	Carmen Sylva
15	„	„	„	Probl. Nemuririi
16	„	Baia-Mare	„	Carmen Sylva
17	„	„	„	Probl. Nemuririi
18	„	Oradea-Mare	„	Carmen Sylva
19	„	Beiuș	„	„
20	„	„	„	Probl. Nemuririi
21	„	Oradea-Mare	„	„

Peste tot locul conferința se va ținea seara la ora 8^{1/2}.

— **Exportul de petrol al României.** Sâmbătă a sosit la Constanța vaporul englez „Prudentia“ acostând la rezervoarele statului de unde în 10 ore s'a încărcat cu 4000 tone benzină adusă din fabricile lui M. Câmpăneanu. Experimenta făcută a dovedit că acele rezervoare, grație înțelepciunii inginerului A. Saligny, descarcă 25 vagoane cazane sau 300 tone într-o oră și se pompează un vapor în câte-va ore. O astfel de instalație nici în Hamburg, Brema sau Regensburg, unde sunt cele mai mari posturi de petrol, nu există.

— **Concurs literar.** La concursul publicat de societatea de fond pentru teatru românesc, s'a prezentat până la 2 August, 8 piese și anume: „Irreparabilul“, piesă originală în 5 acte și în proză; „Prăpastia“, dramă în 3 acte și un tablou; „Sergentul Cartușiu“, comedie în 2 acte; „Năbădăile Magnetizmului“, farsă în 3 acte; „Figura neagră“, sau „Lupta între cei obișnuiți și obișnuiții“, tragedie istorică în 5 acte; „Pinteza viteazului“, dramă istorică în 3 acte și un tablou; „Lichele“, piesă în 2 acte și „Apărătorul dreptății“, dramă în 5 acte.

Din aceste 8 piese, 2 sunt de autori dela noi și 6 din țeară.

Piesele au fost trimise întâi d-lor Il. Chendi și St. Iosif spre cenzurare și opinie și apoi au trecut sub controlul celorlalți membri ai societății.

E foarte îmbucurător că un îmbold atât de slab a redeșteptat ambiția în câte-va talente. Prin urmare o scânteie cât de slabă de încurajare pentru producerile originale românești e de-ajuns, ca să aprindă sufletele blazate, din cauza nepăsării publice, care le acoperă ca niște sloi de gheață.

— **Făgărașul — oraș cu magistrat.** „Az Ujság“ e informat, că între locuitori Făgărașului

s'a pornit o mișcare în scopul, ca Făgărașul să fie avansat din „comună mare“ în oraș cu magistrat și că petițiunea în scopul acesta ar fi subscris-o deja 266 cetățeni contribuenți. Aceasta petițiune va ajunge la pertractare în proxima adunare generală a reprezentanței comunale, iar congregația comitatensă o va lua la dezbateri la toamnă.

— **Meerlog.** Subscriții cu inima frântă de durere, aducem la cunoștință tuturor rude-niilor, amicilor și cunoscuților, că prea iubitul nostru soț, respective tată, soț și moș Lazar Simon, în urma unui morb îndelungat, în anul al 70-lea al etății, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, Luni, în 23 August (5. Sept.) a. e. la orele 6 dim. Remășițele pământești ale defunctului se vor depune spre vecnică odihnă în 24 August (6 Sept.) a. e. la orele 2 d. a. în cimitirul gr.-or.-rom. din loc. Radna, lu 23 August (5 Sept.) 1904. Fiel țărăna ușoară și memoria eternă! Aurelia L. Birlea născ. Simon, ca fiica. Iuliu A Simon. ca fiu. Ved. Milca Simon născ Simonovici ca soție. Sima Birlea ca ginere. Olimpia E. S. Birlea ca nepoată.

— **Demonstrațiune antimaghiară la Sciscia (Essek).** Din Sciscia se anunță; Eri seara naintea școlii maghiare și a domeniului învățătoresel maghiare s'a făcut o demonstrațiune, spărgând ferestrele școlii din cauza, că pe edificiul școlii s'erbe a fost arborat steagul maghiar. Un demonstrant a fost deținut.

— **Manevrele din Anglia.** Marile manevre militare cari vor avea loc în Anglia vor consta dintr-o acțiune combinată a armatei de uscat și a marinei, și ca temă generală va servi ipoteza unei debarcări neprevăzute de trupe în Anglia. Un număr de 11.000 de oameni imbarcați la Southampton prin îngrijirea admiralității, vor debarca la 7 Septembrie pe coasta engleză, fără a întâlni vre-o împotrivire serioasă.

La 14 Septembrie această armată va bate în retragere și se va reîmbarca sub atacurile corpului celuilalt. Din punct de vedere militar, e o temă foarte interesantă.

— **Manuscrise prețioase.** Din Lugoj se scrie că s'a trimis de către mai mulți preoți localnici, Academiei Române, un număr de 75 de manuscrise vechi, documente și cărți bisericești de mare preț, cauze de pe la bisericile române din Banatul Temișan.

dl Ioan Bianu, bibliotecarul Academiei, a fost însărcinat cu studierea lor.

— **Dicționarul Basarabiei.** Societatea Geografică Română a început să publice lucrarea întocmită de dl Z. Arbore, intitulată „Dicționarul Basarabiei“.

Acest dicționar își forma două volume în folio, în formatul Marelui Dicționar al României; primul volum trebuie terminat cu tiparul până la ședințele viitoare anuale ale Societății geografice, cari se vor ține în zilele de 6, 7 și 8 Martie viitor.

dl Arbore a fost plătit pentru lucrarea sa cu suma de 2600 lei.

— **Ordinea de zi a papei.** Despre felul cum petrece ziua papa Piu X, se comunică lucruri interesante. Pontificele se scoală dimineața la 5 ore. La acest timp intră la el camerierul Sitta, fiul unui măstru de stal la curtea papală. La șase ore pontificele celebrează un oficiu matutin în oratoriul de lângă odaia de dormit. La serviciu cooperează secretarul său monsignore Bressoni și un prelat. După serviciul divin pontificele stă plecat pe genunchi și se roagă. În acest timp Sitta, camerierul său îl pregătește dejunul, care constă dintr-o ceașcă de ceai și o bucată de pâine de Kefir. După dejun papa face o preambulă pe jos conform obiceiului său, ori și în trăsură, când apoi îl însoțește și secretarul său. Garda călărească festivă, care însoția altă dată pe papă, actualului pontific nu-i trebuie, ba a dispus, să se vînză caii. După preambulă pontificele se apucă de rezolvirea diferitelor acte, petițiuni, epistole, la care răspunde însuși fie vorba ori despre vre-o chestie bisericească, ori de economie. După asta papa acordă audiență, care de ordine se termină pe la timpul, când a sosit ora prânzului. Prân-

zai este foarte simplu, așa că inușul papa a zis odată zimbînd :

— *Prânzul meu abia costă o lire.*

Pontificele tot de-una mănîncă în societate, ear cu conmesenii sîi conversează în dialectul venețian. La se masă servește o singură sticlă de vin fin. După prânz urmează o mică sîestă (pauză), apoi ear audiență, preumblare și resolvirea de chestii curente. Seara la 9 ore pontificele cîncează la 10 ore se odihnește, la 10 și 1/2 camerierul stingge luminile și sîrutînd mîna stăpînului sîu, incet se îndepărtează.

— *Ricciotti Garibaldi* a publicat o scrisoare deschisă contra socialistilor italieni. Aceștia au atacat de mai multe ori pe irredentiștii și mulți din capii lor, de pildă Bissolati, a susținut că Italia trebuie să stea în cele mai bune legături cu Austro-Ungaria. În contra acestuia scrie Ricciotti și în contra deputaților Morgari și Todeschini, cari au strigat în Triest „*Evviva l'Austria!*“ Ricciotti cere rîsboiu contra Austriei.

— *Julius Gabel*, institutor din Budapesta, a experimentat o metodă a sa prin care a reușit să învețe zece soldați analfabeți a scrie în zece minute, ba încă foarte bine. Asta în ziua de 19 Iunie. Oficerii, cari au fost față, au fost foarte surprinși. În Marienbad se va experimenta cu 15 copii dela 5—6 ani.

— *O întrevedere cu d. Kurino*. Charles Petit, corespondentul din Tokio al ziarului *Le Temps* a avut o întrevedere cu Kurino fostul ambasador al Japoniei la Petersburg.

Iată ce scrie Charles Petit despre această întrevedere.

„Kurino este un om foarte demn, foarte corect și foarte rece: îmi face impresia unul asiatic prodigios de inteligent și diplomat.

Privirea lui mi-a făcut îndeosebi această impresie: o privire stranie și puțin cam fixă, o privire cum nu am întîlnit vre-odată la vre-un european.

Kurino începu prin a mi spune că vorbește foarte rău franțuzește fără interlocutor, pentru a putea denunța vre-o expresie care i-ar scăpa fără voe. Am băgat de seamă, din contră, că vorbea foarte bine și că nu ignorează frumoasele formule diplomatice prin care să se derobeze de un răspuns precis.

Kurino îmi vorbi mai întîiu despre discuțiile diplomatice dinaintea rîsboiului. Nu mi-a spus nimic nou, dar mi-a afirmat că personal încrezător în sprijinul Mikadoului care era de aceeași părere, a făcut tot ce ia stat în putință pentru a evita rîsboiul.

Mi-a spus că ar fi ajuns la acest rezultat, dacă ar fi avut a face numai cu contele Lamsdorf, însă admiralul Alexeiev a stricat totul. Kurino începu să se lamenteze că partidul militar are o mare influență în Rusia în ce privește chestiile de politică externă.

În adevăr Kurino, ca și marchizul Ito, este vizibil foarte preocupat de rîsboiul actual. Își dă bine seama de dificultățile teribile care vor surveni dacă acest rîsboiu va dura mult timp, ceea ce pare acum aproape evident.

Cei doi adversari nu s'au cunoscut unul pe altul, și au crezut fie-care de partea lui, într'un triumf ușor. Ambii regretă acum că au ajuns la rîsboiu. Ambii se tem că după o lungă luptă, din care ambii vor eși slăbiți, vor fi la dispoziția unei a treia puteri, care singură va profita de actualul rîsboiu.

— Ah! dacă Rusia ar fi știut ceea-ce este într'adevăr! Îmi repetă de mai multe ori Kurino, și această simplă frază spune foarte mult.

În realitate foarte mulți Japonezi ar fi dorit să contracteze o alianță cu Rușii pentru a împărți întregul Extrem-Orient.

Rusia, desprețuind pe nedrept forțele japoneze, nu voia în realitate nici cea mai mică împărțeală; atunci Englezii, cu o îndemânare extraordinară, încheie o alianță cu Japonia. Englezii ajunse după doi ani să lanseze Japonia în contra Rusiei, și să înlătore astfel formidabila primejdie pentru ea, a unei alianțe ruso-japoneze, reluînd cu o singură lovitură două primejdii concurente ale comerțului ei.

D. Kurino știe foarte bine lucrul acesta, dar se ferește de a spune ceva despre Englitera; ceea-ce pare că îl interesează mai mult, și ceea-ce ignorează, este opinia și proiectele lui Delcassé.

De trei ori m'a întreat: ce crede dl Delcassé.

I-am răspuns că nu știu nimic, ceea-ce este și adevărul.

E sigur, că interesează foarte mult pe Japonezi proiectele Franciei, căci asta ar face-o se știe proiectele celorlalte puteri.

Nu izbutind să capete dela mine nici cea mai neînsemnată informație, dl Kurino exclamă cu oare-care îndemânare:

— Nu este așa că pericolul galben este o invenție ridicolă?

Apoi îmi vorbi de China. Îmi spuse că cei dela curtea din Peking sunt destul de japonezofil, dar că poporul chinez nu va urma nici odată pe Japonezi. Chinezii nu au spiritul rîsboinic al japonezilor.

În realitate, conchide dl Charles Petit, ambiția Japoniei este fără de margini. Ea voește că, după ce a reconfortat moralmente pe ceilalți asiatici, după ce le au dovedit că este posibil să lupte cu succes împotriva europenilor să se pună în capul mișcării de regenerare complect a Asiei.

— *Biurourile poștelor*. Pe când în Franția se înlocuiesc cariotele poștale cu automobile, în Englitera se așează tuburi pneumatice între diferitele biurouri poștale.

Se zice că experiențele făcute cu aceste tuburi transmițătoare dau cele mai bune rezultate. S'au trimis prin ele chiar obiectele cele mai delicate și fragile, ca sticla rii, și au ajuns la destinațiune repede și fără nici o vătămare. S'a trimis chiar un cânc, care a sosit foarte liniștit și vesel la biuroul unde era adresat.

Cum se vede, mai e un pas de făcut și vom avea și drumuri de fier pneumatice, care vor întrece în repezițiune tot ce avem până acuma ca mijloace de locomițiune.

— *Dela expoziția din St.-Louis*. Dumineca trecută, la expozițiunea americană din Saint-Louis s'a ținut un concurs de aerostatie pentru care era fixat un premiu de 5 mil dolari.

Tema era ca să se ducă dela Saint-Louis până la Washington.

Doi concurenți numai s'au prezentat. Unul din baloane, al lui Carl Myers n'a ajuns departe. S'a coborît, după 2 ore fără accident la câte-va leghe de Saint-Louis și aeronautul a renunțat a mai concura.

Celalalt, condus de Tomlison și-a urmat drumul înainte spre locul de destinațiune și se crede că va obține premiul.

— *O comoară*. Ferdinand M Kemp din Transvaal a găsit o comoară de 6,250.000 franci în aur. Suma, foarte reală și nu o simplă poveste, fusese ridicată din Pretoria înaintea intrării arma ei mareșalului Roberts și rămăsese îngropată de atunci.

Fericitul descoperitor va trebui să dea jumătate statului din ce a găsit. El va rămâne astfel 3,125.000 franci, de ajuns ca să aibă cu ce trăi în răsălț toată viața lui.

— *Federațiunea internațională* pentru respectarea Duminicii va ține în Octombrie viitor al zecelea congres, la expozițiunea din Saint-Louis.

Vrea sădea o întindere cât mai mare ideii pe care o propagă, întocmind în același timp și un program de distracții variate, căci ziua Duminicii „să cade să fie nu numai odihnă pentru corp, ci și recreațiunea pentru spirit“.

— *Din tabăra zioniștilor*. La viitorul congres din Basel, care se va ține în Ianuarie viitor, se va proceda la alegerea șefului judaismului politic și cultural, în locul decedatului Dr. Hertzl.

Cel mai mulți sorți de isbândă îi are Sir Montefiore, fiul cunoscutului filantrop din Londra.

Zioniștii ruși susțin candidatura lui Gaster, marele rabin din Londra și fiu al Bucureștilor, expulzat din țară de pe vremea guvernului lui Ioan Brătianu, în 1885.

Candidatura aceasta n'are însă nici o șansă de isbândă.

— *Bandele bulgare*. După informațiunilor din sorginte bulgară, autorii asasinatelor din satul Gradobor, de lângă Salonik, erau Bulgari, ear crimele au fost comise din motive personale.

Din parte bulgară se asigură că toți șefii comitetelor generale macedonene au ordonat suspendarea mișcării bandelor. Câte-va acte de violență comise de elemente exal-

tate sau de tîlhari ordinari sau din motive de răsunare personală sunt exagerate de către Turci și atribuite comitetelor macedonene.

— *La fuga principesei Luisa de Coburg*. Despre cei doi amoroși fugiți: Luisa de Coburg și exlocotentul Mattasich nici acum nu se știe nimic unde se află. Este probabil că au reușit să ajungă sănătoși în Franția, unde acum se află în siguranță, deși era de prisos să caute refugiu atât de departe, căci o depeșăde alaltă eri din Svițera spune că guvernul elvețian nu i-ar fi extradat, dacă se refugiau aci.

Directorul sanatorului din Lindenhof și supraveghiatorul principesei, din Pierson se scuză ca absolut inculpabil de fuga principesei, căci el doară a fost destul de precaut.

Deputatul german Sudekum scrie într'un ziar parizian, că Luisa și Mattasich „nu se mai iubesc și s'au aliat numai (!) în luptă comună contra nedreptății“ (!) —, însăși Luisa, scrie numitul ziar, a declarat nainte unuia ziarist, care a intervievat-o (?) în ascunderea secretă a fugarilor, că pe ea numai *prietenie ideală o leagă de Mattasich*, de bărbatul ei nu voește să divorțeze, nici nu voește să se țină cu Mattasich, ci va intenta proces pentru a-și recăpăta complectă ei libertate și atunci va trăi retrasă.

„*N. W. Tagblatt*“ publică o convorbire pe care a avut-o un amic al acestui ziar cu principesa Luisa a zis cam următoarele:

— Îți declar, că în tot timpul, cât am fost internată în sanatoriu, n'am renunțat pe nici un monument la gândul de a-mi redobîndi libertatea. Această speranță necontenit o nutriam în inima mea, și tot așteptam, că Mattasich me va elibera. Cei-ce ne judecau după aparența exterioară, me considerau de foarte îndestulită cu soartea și situațiunea, în internul meu însă erau nespuse de revoltată de felul cum am fost tratată în urma internării mele și numai la modul cum aș putea scăpa de aci, mă cugetam zi și noaptea. Pentru a ascunde intențiunea mea secretă, s'umulam liniște sufletească deplină. Dar ce și puteam face alt-ceva? Acum sunt liberă și fericită. Această libertate o voi folosi-o, ca și pe viitor să rămân liberă. Primul meu lucru este, să fac să fie șters tutoratul asupra mea. Voi începe pe calea legii cerînd oficiului mareșal de curte să-mi examineze prin medici încă odată starea sufletească însă voi căuta să li-se asigure medicilor o basă largă pentru a-și spune opiniunea lor liber de orice influență și considerațiune și voi cita printre martori și pe membrii fostei mele suite de curte, pe ampiiții institutului lui Pierson și pe alți oameni. De tot mă voi provoca la 50 martori. Lumea crede că sunt excentrică, de și departe este de mine, să comit lucruri extravagante. Eu sunt conștie de demnitatea, ce o am ca principesă și fată de rege. D-ta vrei să afli gândul meu asupra viitorului meu?

Chestia aceasta este în strînsă legătură cu fuga mea. De loc ce voi fi scoasă de sub curatela, me voi retrage în singuritate, unde să pot trăi în deplină libertate și liniște. Să nu crezi d-ta, că eu mă cuget la divorț și la un nou măririș (?!) Nici, eu nici Mattasich (?!) n'am nutrit nici odată un atare gând (Mattasich a fost de față la această convorbire). Pe noi ne leagă numai amiciție ideală unul de altul.

Mattasich m'a obligat la mare recunoștință față de el prin faptul că m'a eliberat; prin asta însă nu voi să zic, că doresc să-l am de barbat. D-ta te vei convinge, că nici nu vom locui împreună. După cele întemplate nu mă mai pot întoarce napoi la bărbatul meu. Ci așteptam desfășurarea lucrurilor nișuindu-mă să termin afacerea cât e posibil pe cale pacinică.

Cu privire la atitudinea părintelui principesei, regele Leopold al Belgiei, acesta a cerut informațiune asupra evenimentului și după-cum se telegrafează din Bruxela, regele aflînd starea lucrului, a declarat de tot flegmatic și fără păsare, că pe curtea belgiană nu o privește întru nimic noul scandal, de oare-ce nedemna lui fiică în urma renunțării, el a perdut ori-ce drept ce-l compete ca principesă regală belgiană.

— *Țeran milionar*. Carol Millauer originar din Podolin (slovăcime) a emigrat la 1894 în America. Acolo a învățat meșteșugul blănăriei și a ajuns tovarășul unui fabricant milionar cu numele Manfred Kaiser, pe a cărui nepoată a luat-o de nevastă. Murind Kaiser, toată averea a rămas lui Millauer, care după zece ani de ab-

sență s'a întors zilele acestea în patria sa, provocând printre foștii săi concetățeni adevărată senzație cu norocul său.

— **Negrii convertiți la religia gr. orientală** Mai anul trecut arhimandritul Eugenie Ungureanu din Iași a plecat în Canada, unde a fost angajat ca paroh al Coloniei române din regiunea Canadiană „Regina“. Cuvioșia s'a într-o scrisoare ce a trimis unui prieten al său din țară — scrie „Secolul“ — spune, să se afle foarte bine în Canada și că nu mult după sosirea sa în localitate a reușit să convertească la ortodoxie pe cinci Negrii din Canada.

— **Pierirea unui oraș italian.** În una din nopțile trecute a trecut peste orașul italian Sorrento un vifor uriaș, care de pe aproape toate edificiile a doborât coperișele, ear' olivii și plantațiunile de portocali le-a smuls din rădăcină pe toate. În jurul palatului arhiepiscopesc și al bisericii sunt mormane de ruine, zidurile mănăstirei pauline s-au prăbușit peste hotelul Tasso, în care pe ferești și uși sbura ploaia de cărămizi și petri desprinse din zid, ear' oaspeții spăriați din somn au alergat toți la stradă așa cum săriseră din pat. În odaia unuia viforul i-a aruncat pe fereastă o masă din grădina. Intreg orașul e ca bombardat de mare oaste inamică.

— **Atentat contra unui rabin.** Din Dobrița se telegrafează că un necunoscut a comis un atentat contra rabinului dr. Brack. Rabinul era în baia din curtea sinagogei, când cineva a descărcat mai multe focuri asupra lui. Două gloanțe au nimerit pe rabin, care acum se afle între moarte și viață.

— **Un ziar bulgar asupra chestiei Aromânilor.** „Nov Vek“, ziarul oficial al guvernului bulgar, arată că, de unde până într-o vreme Aromânii dădeau tot sprijinul bisericii grecești, în sfârșit au ajuns la idee mai bună, au văzut că prin întrebuintarea limbii grecești în biserică li-se stânjenește individualitatea națională și de aceea a apucat pe aceeași cale ca și Bulgarii. Lupta a trecut prin aceleași faze ca și a Bulgarii și acum s'a aprins în toată Macedonia. Nu încapă înțoială că Aromânii vor eși biruitori, căci România îi sprijinește, iar Turcii au tot interesul a slăbi influența patriarhatului. Elementul bulgar nu pierde nimic prin biruința Aromânilor, ci trage și el foloase. Cu Aromânii le e înțelegerea ușoară Bulgarii, de aceea Bulgarii macedoneni au și sprijinit totdeauna pe Aromânii în lupta cu Grecii. Așa va trebui să se facă și mai departe în folosul Bulgarii.

— **Cimitir pentru câni.** Mai multe cucoane din România, membre în Societatea pentru protecțiunea animalelor, proiectează crearea în București a unui cimitir pentru câni.

În curînd vom da mai multe amănunte.

— **Situațiunea ovreilor în Rusia.** Un ukaz imperial ordonă modificarea prescripțiunilor privitoare la dreptul ovreilor de a-și alege domiciliu până la revizuirea generală a legilor privitoare la Ovrei.

Se anulează interdicțiunea pentru Ovrei de a-și stabili domiciliile în afară de orașe și orașele pentru Ovrei care au primit o instrucțiune superioară, precum și femeile și copiii lor, pentru comercianții ovrei aparținînd primei categorii de impozite și pentru meșteșugarii, atâta timp cât ei vor exercita meseria lor, precum și pentru suboșterii concediați. Toți acești Ovrei pot închiria imobile în afară de orașe și orașele pentru a locui sau a exercita acolo un comerț sau o profesiune.

Ovrei care au primit o instrucțiune superioară și care n'au un cazier judiciar, pot exercita ori unde în Rusia comerțul sau profesiunea lor.

Ovrei care au titlul de consilier de comerț și consilier de manufactură pot domiciliu cu familiile lor în tot imperiul rus.

Ovrei care au luat parte la războiul din extremul Orient și au primit decorațiuni, au dreptul de a domiciliu în tot imperiul.

Comercianții ovrei din prima și a doua categorie pot vizita, în interesul comerțului lor, toate orașele din guvernamentele interioare ale imperiului. Toate dispozițiunile privitoare la admiterea Ovreilor comercianți și a miciei burgesimi în orașele guvernamentelor interioare, și care se afle acum sub control, rămân în vigoare chiar în cazul când ele ar fi fost ilegale aplicate.

Toate aceste noi dispozițiuni nu vor fi aplicabile în regiunile unde restricțiunile particulare privitoare la Ovrei au fost stabilite.

— **Ziar zionist în România.** La 1 Ian. viitor va începe să apară în capitala României un ziar în limba română, scos de societatea Zionistă „Bne Brit“, care va fi organul atitrat al Evreilor din România.

Ziarul va fi dirigit de Dr. Adolf Stern, avocat ovreu din București și secundat de un corp redacțional, selecționat dintre cele mai bune elemente ziaristice. — Sperăm, că frații de dincolo vor ști cum să primească ivirea unei atare reptile între Români.

— **25.000 coroane pentru un câne.** Renumitul cultivator englez de câni Mills avea un câne numit „Champion Heath Baronet“, care în ultimii ani câștigase de 150 ori premii la expozițiuni de câni. Cânele acesta renumit l'a vîndut acum milionarului american George Gould cu prețul uriaș de 1000 lire sterlinge, adică cu 25.000 coroane.

— **Recomandăm în deosebită atențiune a publicului românesc** prăvălia și atelierul dlui *Hartmann Pái* (Boros Béni-tér nr. 161 em. 14) de porțelan și maiolica. Aci se primesc colorări și pictare de vase de porțelan și maiolica după dorință. Aci se pot căpăta tot felul de vase de prînz, de dejun, de teă etc.

— **Atragem atențiunea binevoitoare a p. t. public de dame** asupra inseratului dlui *Hauer Lajos* farmacist în ARAD (Pécskai-út).

Telegramele zilei.

Constantinopol. — Sosirea noilor vase de războiu turcești, comandate în străinătate, a făcut o mare impresiune asupra populațiunii mahometane.

Ziarele turcești preconizează regenerarea marinei de războiu a Turciei și relevă meritele Sultanului în această chestiune.

Nantes. — Lucrătorii brutari s'au pus azi dimineață în grevă.

Greviștii au parcurs stradele cîntînd »Internaționala«.

Cette. — Telegramme din străinătate sosite federațiunii muncitorilor din dokuri cer explicațiuni asupra conflictului actual.

Marsilia. — Lucrătorii morari, hamalii orașului și măturatorii municipali au încetat munca azi dimineață, solidarizându-se cu muncitorii din dokuri aflați în grevă.

Milano. — Tittoni, ministrul afacerilor străine, a sosit aci și a avut o conferință de o oră cu principele George al Greciei.

Principele a remis ministrului un memorandum pe care-l adresează puterilor în privința situațiunii din Creta.

Principele și ministrul s'au dus apoi în automobil la Erba, unde populațiunea le-a făcut o simpatică primire.

Un dejun s'a dat la vila ministrului în onoarea principelui, care a exprimat, în reiterate rânduri, ministrului mulțumiri pentru invitația și primirea ce i-a făcut.

Principele George se va reîntoace astăzi la Milano, de unde va pleca direct la Paris.

Bibliografii.

Manual de limba germană întocmit de Dr. Constantin Lacea prof. Partea I. și II. Editura Librăriei Ciurcu, Brassó(?) 1904 Pețul 1 cor. 80 b.

Liturgia sfîntului ui Ioan Gură-de-aur, pusă pe note muzicale, după melodiile celor opt-glasuri bisericești și armonizată, pentru corurile de 4 voci bărbătești, de *Iuliu Birou*, nvătător și cantor primar, și dirigentul corului Reuniunii de cîntări „Armonia“ din Ticvanul Mare, (p. u. Ká-kova). *Opul I.* Editura autorului. Toate drepturile rezervate. *Prețul 5 coroane*, plus 30 filleri pentru porto.

Se afle de vînzare la autor și la Librăria *Petru Simtion* în Arad.

Licitațiune minuendă.

Pentru renovarea bisericii rom. gr.-or. din Călacea (comitatul Timiș, p. u. Orcyfalva), se escrie licitațiune minuendă verbală și cu oferte închise, cu prețul de exclamare 2745 cor. 63 fil.

Reflectanții înainte de licitațiune au să depună vadiu 10⁰/₀ în banii gata sau în hîrtii de valoare acceptabile.

Planul, preliminarul de spese și condițiunile de renovare, se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Licitațiunea verbală se va ținea Luni în 30 Aug. (12 Sept.) a. c. la 11 ore înainte de amiază în localitatea școlii confesionale din loc, ear ofertele închise, se pot presenta la oficiul parohial numai până la 9 ore înainte de amiază a aceleiași zi.

Călacea la 18/31 Aug. 1904.

Comitetul parohial.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Se caută un candidat de avocat român cu praxă pentru cancelaria advocațională.

Dr. Vasile Avramescu

M. Radna.

Poate ocupa imediat funcțiunea. 361-5.

Un harnic comis (manufacturer) cu praxă mai îndelungată, afle imediat aplicare la domni

Ioan Comșa & fiu

Seliște.

366 1-3

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

a

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Acad. Andrásy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în *ferărit pentru mobile și ediciii, cuptoare de fer de Nodrág și Meiding de primul rang. Mașine* (sparheri) pentru bucătării de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiată.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vînători. Mopopol de vînzare a *coaselor de oțel Barabás Béla* și a pompelor de stropit contra neronosporei pe lângă o garanță de 10 ani. Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze Solingene veritabile, pențiluri și briciuri,

Deposit esclusiv «AHOI».

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lustrelor de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele din provincie se efectuesc pentru prețurile ieftine de zi. Nr. 221-50

Editor-proprietar: George Niehă

Redactor responsabil: Ioan Russu-Sîrlănu.

TRUSOURI PENTRU DAME și CASĂ de MODĂ

Masztig Pál, Arad,**ANDRÁSSY-TÉR 22 sz.**

O. P.

Când aduc la binevoitoarea cunoștință, că în Arad, Piața Andrásy Nr. 22 în casa Kiss am deschis corespunzător exigențelor timpului de azi o

pravalie de pânzării pentru dame și domni

mă provoc la activitatea mea implinită 18 ani la firma Wadovsky Gustáv, precum și la experiențele mele făcute în capitală.

Pot spune liniștit, că voi putea satisface pe deplin gustul on. public.

354

Rugând on. public să mă onoreze cu binevoitoare și dese vizite, rămân

cu stimă **MASZTIG PÁL.****Fabrică de mobile în Arad.**

Am onoare a strage binevoitoarea a
tențiune a m. on. public asupra

fabricii mele de mobile

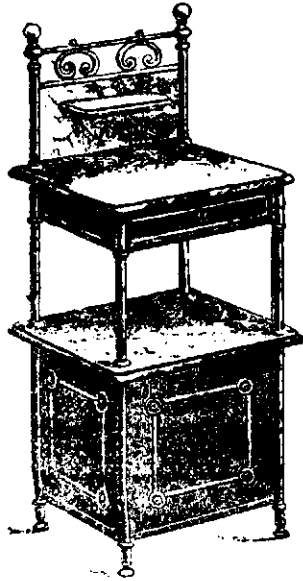
aranjată în

Arad, colțul străzilor Deák Ferencz
și Lázár Vilmos,

unde se pregătesc paturi de fer, mese, dulapuri pentru lavoare, căruțe pentru copii executate în modul cel mai artistic. Cu începerea sezonului recomand moderatorul de căldură pentru cuptoare, care le am în vânzare pentru prețuri culante și executate foarte cu gust.

Fac la comande noi și provăzute cu gravuri și desemnuri după cerere. Hotelierilor, cafegilor și proprietarilor de localuri de vară recomand filigerile mele și scaunele mele de grădina fabricate proprii. Se primesc reparaturi de mobile, politură și vopsire de nou.

Recomandându-ne binevoitorului sprigin al on. public din loc și din provincie, rămânem cu perfectă stimă:

FLEISCHER TESTVEREK

A R A D,

316

Colțul străzilor Deák Ferencz și Lázár Vilmos.

Depositul și atelierul de reparare cel mai vechiu de
mașine de cusut și de biciclete în Arad.

Asortiment bogat de

Mașine de cusut Singer

298

Biciclete engleze și de biciclete cu motor

Clopoțel electric și telefon.

HAMMER VILMOS**ARAD, Sabadság-tér 7. szám.**

Nr. Telefonului 96.

Kőszeghy Sándor

tinichier.

Arad, Boros Béni-tér 16.

(Casa Vanicsek)

335

Primește tot felul de lucru de tinichea, (reparări de apaduct) dela execuția cea mai simplă până la cea mai artistică. Ori-ce reparație se face prompt și grabnic.

— *Lucru remarcabile de specialitate, prețuri culante.* —

Biuroul de arhitectură
al lui

BIRÓ ERNŐ, arhitect— **ARAD, Eötvös-utca 17** —

Pregătește ori-ce fel de planuri
și acceptază tot felul de lucru aparținător în sfera arhitecturii mai

217

înalte.

Apărare contra arșiței soarelui!

Avem onoare a vă recomanda cu sosirea sezonului de vară

Rolurile de fereastră americane

construcția cea mai bună.

Aceste roluri, care sunt construite din lenngradl calitatea
cea mai escelentă,

sunt provăzute cu mecanism automobil

sunt foarte durabile și se opresc la ori-ce înălțime.

Prețurile după mărimea ferestrelor 3-60, 5— cor. și mai sus.

Mai departe

asortiment bogat în cămăși de turiști de vară,

pălării de paie, umbrele p. bărbați și femei.

pentru prețuri senzațional de estine.

La cumpărări de 10 coroane se acordă un tablou în

mărime naturală de 3 coroane

247

ZIMMERMANN és EISELE

LA „PAPAGALUL VERDE“ (Zöld papagály).

ARAD, Andrásy-tér és Weitzer János-utca sarkán.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e logo secret.

vindecă și înviorază și garantează.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, țiuțuri de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftel de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischiaz, nuda în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula-

Na neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant

în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele afecționate, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea scalfă atestate incursse din toate părțile lumii, cari pretzese cu mulțumire invențiunea mea și ori-cuiș poate vedé aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat sădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și înfăptăreața extraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și expedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

Colorare de porțelan și maiolica de artă!

Boros Héli-tér 16 sz 1, em. 14.

Respectuos aduc la cunoștința părțitorilor și apriginitorilor industriei de artă maghiară, că în atelierul meu de colorare îndeplinesc colorări celui mai distins gust corespunzătoare.

P. O. Public poate comanda la mine vase de prânz, de dejun, de tea etc. după ori-ce model. Pictez porțelan în mode cel mai bun executat, cu numele, monograme, pentru prețurile cele mai ieftine. Comandele se pot alege după modele gata și din cataloage ilustrate, pe care îl pun ori-cărui, care îl cere pe o carte postală, la dispoziție.

Nisuița mea principală este să bine merit de încrederea și îndestulirea on. public.

Primeșc pictări de oleu și aquarel etc.

Dau ore la domiciliu damelor iubitoare de pictură de porțelan, maiolica, ear vasele pictate de ele le ard.

Vase de porțelan, maiolica, și sticlă sparte, numai eu sunt în stare aici în Arad să le lipsesc în cup-torul meu, pentru a putea fi folositoare și mai departe.

Cu deosebită stimă:

HARTMANN PÁL.

284

Ocaziune excepțională!

Din cauza zidirei și câștigării de local, vin-dem pentru prețuri originale de fabrică:

Servicii de prânz, de cafea, de ceai și de mocca. Ceasce de cafea, ceai și de mocca în sute de feluri. Farfurii, tot felul de etaloane (blide) și ștelage pentru fructe și aluaturi.

SERVICII DE STICLA fabricate excelente din țeară și din străinătate. STICLE, PAHARE, FARFURII DE STICLA dela cele mai simple până la cele mai fine.

SERVICII Pentru LICORURI, VIN, ȘI BERE colorate ori din sticlă de cristal. Obiect de lux și folosire de alpaca și argint de China, execuțiunea cea mai modernă.

Obiecte de lux, vase, figuri etc. din porțelan fin, maiolica și fayence. — Vase de nichel, mărfuri de metal, articol pentru arangierea de culine. —

Tasuri pentru servirea de licor, și altele din lemn, sticlă și metal. Recusite de mâncare din alpaca, ori argintate ori nickelizate, fabricate din țeară.

Lămpi: Pentru saloane, dormitor, refectorii, biouri, pentru apartamente de biliard și cabinete de lectură: Pentru restaurante, localuri de grădini și buline. Cu luminare electrică, de gaz, acetylen, petrol ori spirt

Ocaziune binevenită dar foarte scurtă pentru cumpărarea de trusouri, și alte lucruri pentru arangierea de locuințe, ville, verande și locuințe de câmp.

308

Gebhart J. és Fia.

ARAD, Andrassy-tér 16 szám.

Fondat la 1850 Nr. Telefon. de stat și com. 219.

Comande din provincie se eșecută prompt și la moment. Izvor potrivit pentru revinzători, uiegar, măsari și restaurante.

— Intreprindere de sticlărie. —

Condițiunea principală a

FRUMȘETEI

este, ca fața și mânil să fie fine, ear în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pelea fină de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mitesserii supărăcioși, alunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul **HAUER LAJOS.**

ARAD, Pécskai-ut.

287